

MUGUR ISĂRESCU
Guvernator

Nr. G/41/14.02.2023

677/2023

Domnului Mario-Ovidiu OPREA
Secretar General
Parlamentul României - Senat

Domnule Secretar General,

Referitor la solicitarea Parlamentului României cu nr.XXXV.6086/29.12.2022 privind propunerea legislativă pentru implementarea programului național privind sprijinul oferit persoanelor fizice în vederea creșterii eficienței energetice a locuințelor și producerea de energie verde pentru autoconsum și rețeaua națională, înregistrată la Banca Națională a României (BNR) cu nr. I/10/04.01.2023, vă transmitem mai jos răspunsul Băncii Naționale a României.

BNR monitorizează riscurile la adresa sectorului bancar care pot fi generate de tranziția către o economie sustenabilă, atât din perspectiva implicațiilor schimbărilor climatice asupra economiei reale și a sistemului financiar, precum și a nevoilor de finanțare a tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon. Analizele derulate au ca scop atât creșterea gradului de conștientizare cu privire la riscurile climatice, precum și menținerea unui cadru prudențial adecvat, în linie cu agenda europeană în domeniu.

În acest context, BNR a coordonat activitatea Grupului de lucru a Comitetului Național pentru Supravegherea Macroprudențială (CNSM) mandatat cu identificarea unor posibile soluții pentru sprijinirea finanțării verzi. Analiza grupului de lucru a scos în evidență o serie de aspecte relevante, dintre care menționăm oportunitățile asociate tranziției verzi și necesitatea implicării mai dinamice a sistemului financiar în susținerea acesteia, fără a genera însă riscuri la adresa stabilității financiare. Ca urmare a recomandării CNSM nr. 6/2021, emisă după publicarea raportului, Banca

Națională a României a fost mandatată să demareze o analiză a oportunității flexibilizării cerințelor prudentiale privind finanțările verzi.

Conform datelor privind creditele verzi acordate populației, care au fost colectate în cadrul grupului de lucru menționat, s-a observat o pondere redusă a acestora în total credite acordate populației, 0,8 la sută din expunerile acordate populației la finalul anului 2020 (în valoare absolută 1,3 miliarde lei). Acestea au fost într-o proporție aproape integrală credite ipotecare (95 la sută din valoarea expunerilor, respectiv 99,5 din numărul de credite). În plus, s-a observat un grad ridicat de concentrare, cele mai mari două bănci care au raportat aceste informații fiind responsabile pentru 81 la sută pentru creditele de consum verzi, indicând un apetit redus din partea instituțiilor de credit pentru oferirea a astfel de produse. Creditele verzi de consum au avut în medie o maturitate la acordare de 5 ani, o valoare medie de aproximativ 26,000 de lei, corespunzând unei rate lunare de 540 de lei și unui grad de îndatorare lunar pentru un debitor cu venitul mediu pe economie de 13,5 la sută (la finalul anului 2020).

În ceea ce privește propunerea legislativă referitoare la creditele de investiții verzi garantate de stat, în cazul în care acestea sunt incluse în categoria creditelor imobiliare destinate renovării (modernizării) unei locuințe și se garantează cu locuința, similar cu programul Noua Casă, suntem de acord cu propunerea privind maturitatea creditului. Pe de altă parte, dacă aceste împrumuturi nu vor beneficia de garanții imobiliare din partea debitorilor, considerăm că acestea trebuie încadrate în categoria creditelor de consum și trebuie acordate cu o maturitate de maximum 5 ani. Experiența anterioară anului 2011, când a fost implementat Regulamentul BNR nr. 24/2011 privind creditele destinate persoanelor fizice ce prevede limitarea maturității pentru creditele de consum, a demonstrat că există un grad de risc mai ridicat pentru creditele cu maturitatea de peste 5 ani, având în vedere neconcordanța între perioada de utilizare a bunului achiziționat și cea de rambursare a creditului.

Totodată însă, menționăm posibilitatea exceptării a 15 la sută din creditele acordate de consum de la limita gradului de îndatorare, în cazul în care menținerea maturității la 5 ani conduce la un grad de îndatorare peste nivelul reglementat de 40 la sută. Această excepție care poate fi acordată debitorilor cu un grad de bonitate ridicată permite instituțiilor de credit un nivel de flexibilitate în decizia de acordare a creditelor și susține accesul la finanțare.

În plus, ne exprimăm avizul negativ cu privire la posibilitatea extinderii perioadei de rambursare cu 2 ani în cazul în care debitorii înregistrează întârzieri la plată. Această prevedere poate conduce la hazard moral, diminuând motivația debitorilor de a urma scadențarul stabilit inițial. Soluțiile de restructurare sau refinanțare a creditelor, în funcție de situațiile și nevoile specifice întâmpinate de debitori, trebuie stabilite la nivel individual, prin procedurile existente ale instituțiilor de credit privind restructurarea creditelor.

Conform propunerii legislative, statul va garanta și va subvenționa dobânda la creditele accesate de persoanele fizice în scopul creșterii gradului de eficiență energetică, respectiv dobândirii independenței energetice, în linie cu alte programe naționale de natură socială precum Prima Casă/Noua Casă și IMM Invest. Potrivit plafonului propus în propunerea legislativă, creditele pentru eficiență energetică garantate de stat ar reprezenta aproximativ 15 la sută din numărul de credite de consum acordate în cadrul primului an, respectiv 29 la sută în anul doi și 35 la sută în anul trei¹. Astfel acest program ar reprezenta o proporție semnificativă din fluxul de credit acordat populației.

În acest context și considerând situația economică globală marcată în continuare de incertitudine, considerăm că intensificarea legăturii dintre sectorul bancar și sectorul public ar putea avea implicații negative asupra stabilității întregului sistem financiar. Nu în ultimul rând, implementarea unui program social de subvenționare a dobânzilor în plus față de cele deja existente (menționate mai sus) va avea un impact direct asupra deficitului fiscal, în cazul creșterii ratei de neperformanță pentru aceste credite. Având în vedere spațiul fiscal limitat, considerăm că este necesară o orientare cât mai ținută a resurselor disponibile.

Cu considerație,

¹ Utilizând numărul mediu de credite de consum acordate în cursul anilor 2021 și 2022, respectiv 625 000 de credite.